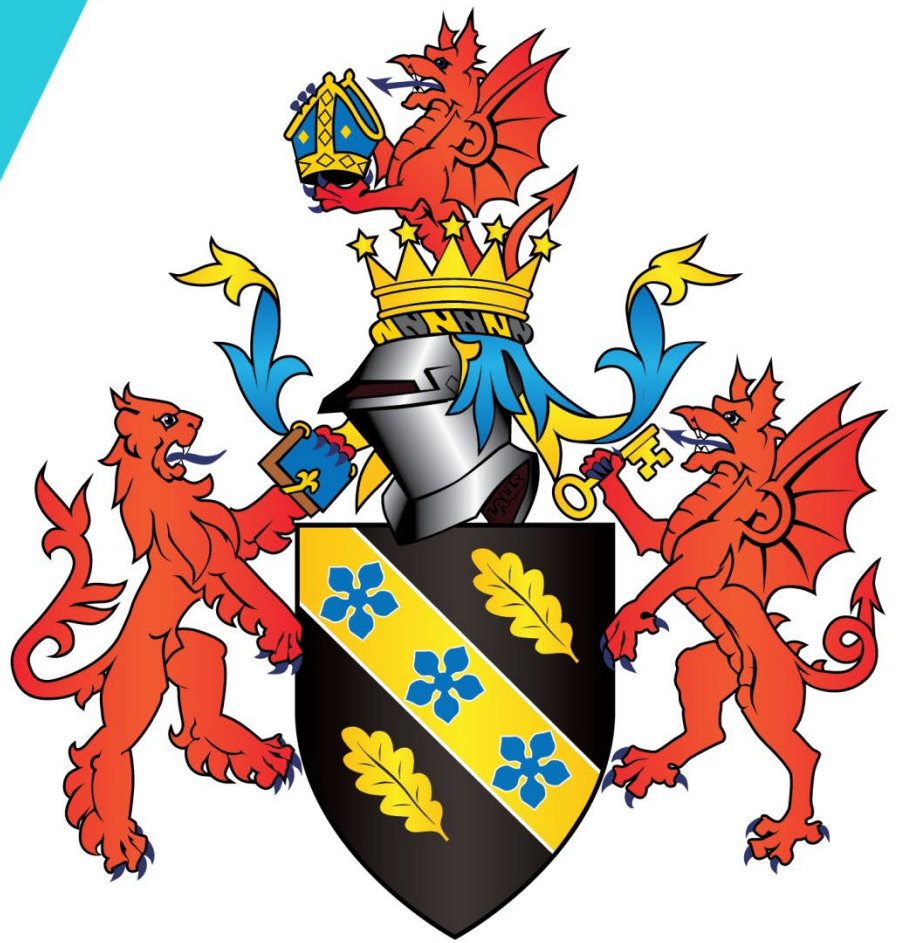

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Adroddiad Blynyddol ar Uniondeb Ymchwil 2022-2023

Cyflwyniad

Mae Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant wedi llofnodi'r **Concordat i Gefnogi Uniondeb Ymchwil** ac, o ganlyniad, mae wedi ymrwymo'n llwyr i'r egwyddorion a'r syniadau a nodir yn y fframwaith hwn. Y ddogfen hon yw datganiad uniondeb ymchwil blynyddol y Brifysgol ar gyfer blwyddyn academaidd 2022-2023.

Mae'r adroddiad hwn yn ymwneud ag ymchwil a wneir gan staff academaidd a chan fyfyrwyr ymchwil ôl-raddedig. Caiff unrhyw ymchwil a wneir gan fyfyrwyr israddedig a myfyrwyr ôl-raddedig a addysgir ei reoleiddio o dan reoliadau'r Brifysgol ar gyfer cyrsiau a addysgir, a weinyddir gan y Swyddfa Academaidd drwy'r Gweithdrefnau Camymddwyn Academaidd.

Mae'r Brifysgol yn credu bod adolygu a chymeradwyo moeseg ymchwil yn bwysig am y rhesymau canlynol:

- Cynnal y safonau uchaf o ran trylwyredd ac uniondeb ym mhob agwedd ar ymchwil;
- Sicrhau bod ymchwil yn cael ei gynnal yn unol â fframweithiau, rhwymedigaethau a safonau moesegol, cyfreithiol a phroffesiynol priodol;
- Cefnogi amgylchedd ymchwil sydd â diwylliant o onestrwydd yn sail iddo, ac sy'n seiliedig ar lywodraethu da, arfer gorau a chefnogaeth i ddatblygu ymchwilwyr;
- Defnyddio prosesau tryloyw, amserol, cadarn a theg i ymdrin â honiadau o gamymddwyn ymchwil pan fyddant yn codi;
- Sicrhau bod y Brifysgol yn bodloni ei goblygiadau yn Rheolwr Data o dan Ddeddf Diogelu Data 2018 a Rheoliad Cyffredinol y DU ar Ddiogelu Data 2018 ("GDPR y DU") mewn perthynas â phrosesu data ymchwil;
- Cydweithio â sefydliadau eraill fel y bo'n ofynnol o bryd i'w gilydd i gryfhau uniondeb ymchwil ac i adolygu cynnydd yn rheolaidd ac yn agored.

Mae'r gweithdrefnau a'r canllawiau a amlinellir yn y [Cod Ymarfer Moeseg ac Integredig Ymchwil](#) yn berthnasol i'r holl staff academaidd a gweinyddol, y rhai sydd â swyddi anrhydeddus yn y Brifysgol, a'r holl fyfyrwyr sy'n cynnal prosiectau ymchwil a gweithgareddau cysylltiedig yn rhan o gyrsiau israddedig, ôl-raddedig a byr a rhaglenni ymchwil y mae myfyrwyr wedi'u cofrestru arnynt, a/neu'n cael eu goruchwyllo gan staff y Brifysgol. Yr eithriad fydd achosion lle bo'r Prif Ymchwilydd wedi'i gofrestru yn rhywle arall ar yr amod bod y prosiect ymchwil wedi'i gymeradwyo gan bwyllgor moeseg cyfatebol yn dilyn adolygiad moeseg o lefel gymaradwy.

Llywodraethu

Mae'r Pwyllgor Moeseg Ymchwil (PMY) yn adrodd i Bwyllgor Ymchwil y Brifysgol ar gyfer ymchwil a wneir gan aelodau staff, ac i Fwrdd y Coleg Doethurol ar gyfer ymchwil a wneir gan fyfyrwyr ôl-raddedig. Mae'n cynnwys aelodau o bob un o Athrofeydd y Brifysgol a Champysau Dinesig Y Drindod Dewi Sant, ynghyd â chynrychiolwyr o Bwyllgor Graddau Ymchwil a Gwasanaethau Ymchwil ac Arloesi'r Brifysgol. Hwn yw ei gylch gorchwyl:

Prifysgol Cymru

Y Drindod Dewi Sant

University of Wales

Trinity Saint David

1. Rhoi cyngor ac arweiniad ar faterion moesegol sefydledig sy'n esblygu, a chyfrannu at ymwybyddiaeth a hyfforddiant moesegol;
2. Sicrhau bod gweithdrefnau'r Athrofeydd ar gyfer ymdrin â materion moesegol a godwyd o ganlyniad i ymchwil staff neu fyfyrwyr yn briodol, a monitro eu gweithrediad effeithiol a chyson;
3. Ystyried unrhyw dystiolaeth a barn sy'n briodol yn nhyb y PMY er mwyn sicrhau bod penderfyniadau'n ymwneud â chymeradwyo agweddau moesegol ar ddulliau ymchwil yn seiliedig ar resymau moesegol yn unig;
4. Rhoi cymeradwyaeth ysgrifenedig i holl brosiectau ymchwil perthnasol y Brifysgol neu gynigion am raglen gradd ymchwil gydag amodau neu ofynion pan fo'n briodol, neu roi gwrthodiad ysgrifenedig gyda chyfiawnhad;
5. Derbyn adroddiadau rheolaidd gan Athrofeydd ar faterion moesegol a gwneud argymhellion mewn perthynas â materion moesegol;
6. Ystyried a darparu ymatebion ffurfiol i achosion a gyfeirir ato mewn ymateb i geisiadau gan Athrofeydd;
7. Cyflwyno adroddiad blynyddol i'r Pwyllgor Ymchwil a'r Pwyllgor Graddau Ymchwil ar y camau a gymerwyd a'r penderfyniadau a wnaed yn ystod y flwyddyn flaenorol.

Cefnogir y PMY yn ei rôl gan y Swyddfa Ymchwil Ôl-raddedig a'r Swyddfa Academaidd. Mae'n derbyn adroddiadau gan yr Athrofeydd unigol a grwpiau ymchwil annibynnol oddi mewn i'r Brifysgol.

Mae'n ofynnol i'r holl staff academaidd ac ymchwilwyr ôl-raddedig gyflwyno ffurflen foeseg i'w hadolygu gan y PMY ar ddechrau eu prosiect ymchwil. Ni chaiff unrhyw waith casglu data ddechrau nes bod yr adolygiad hwn wedi'i gwblhau'n llwyddiannus. Yn ystod blwyddyn academaidd 2022-2023 craffodd y PMY ar 152 o ffurflenni moeseg (123 gan fyfyrwyr ôl-raddedig, 29 gan staff academaidd), o'i gymharu â 399 yn y flwyddyn flaenorol.

Camau Gweithredu a Gweithgareddau

Mae'r PMY yn chwarae rhan fawr wrth arwain y gwaith o ddarparu cymorth a hyfforddiant ym maes moeseg. Mae'r aelodau'n darparu pwynt cyswllt ar gyfer eu Hathrofeydd fel y gall yr holl ymchwilwyr, staff neu fyfyrwyr drafod y materion moesegol sy'n gysylltiedig â'u gwaith gyda rhywun sy'n deall cyd-destun moesegol eu maes. Mae'r dull cyd-destunol hwn hefyd yn ei gwneud hi'n bosibl darparu amrywiaeth o seminarau ar lefel israddedig ac ôl-raddedig sy'n annog staff a myfyrwyr i ymgysylltu â materion moesegol y tu hwnt i gyd-destun uniongyrchol eu hymchwil.

Cynhelir rhaglenni seminarau hefyd sy'n canolbwyntio ar faterion moesegol a phrosesau'r Brifysgol ar gyfer pob myfyriwr ymchwil ôl-raddedig, staff sy'n weithgar ym maes ymchwil a goruchwylwyr PhD. Cefnogir y rhain gan adnoddau sydd ar gael ar dudalennau gwe ymchwil y Brifysgol ac sy'n gysylltiedig â Rhaglen Datblygu Ymchwilwyr y Brifysgol, Coleg Doethurol y Brifysgol, a'r Ysgol Haf Ymchwil Ôl-raddedig flynyddol. Mae'r addysgu hwn ar uniondeb ymchwil ac ymddygiad moesegol hefyd wedi'i wreiddio yn y cwricwlwm israddedig, yn unol â gofynion cyrff achredu allanol megis Cymdeithas Seicolegol Prydain a Chymdeithas Cyfrifiadurol Prydain. Gwnaed gwaith i gefnogi adrannau i ddarparu ffurflenni adolygiad moesegol pwrpasol ar gyfer ymchwil a wneir gan eu myfyrwyr yn rhan o'u graddau Baglor a Meistr.

Mae gan y PMY ran weithredol yng Ngholeg Doethurol y Brifysgol, sy'n darparu cymuned â ffocws i fyfyrwyr-ymchwilwyr a'u timau goruchwylio. Mae hyn yn ein galluogi i greu adnodd

Prifysgol Cymru

Y Drindod Dewi Sant

University of Wales

Trinity Saint David

canolog ar gyfer deunyddiau hyfforddi i staff a myfyrwyr, ac rydym wedi cryfhau'r hyfforddiant a ddarperir i dimau goruchwyllo ac i staff sy'n dymuno dod yn oruchwylwyr ymchwil.

Diweddarwyd Polisi Moeseg ac Uniondeb Ymchwil y Brifysgol a'i Pholisi Rheoli Data Ymchwil yn ystod haf 2022, gan gymryd cyngor cyfreithiol i ystyriaeth er mwyn sicrhau eu bod nhw'n cyd-fynd yn llwyr â gofynion cyfreithiol presennol. Mae gwaith bellach ar y gweill i sicrhau bod yr holl ddeunyddiau a ddefnyddir yn y broses adolygu moesegol yn adlewyrchu'r newidiadau yn y dogfennau hyn. Bydd fersiynau wedi'u diweddarau o'r dogfennau a'r deunyddiau hyfforddi ar gael i ymchwilwyr cyn gynted ag y byddant yn barod.

Rydym yn cydymffurfio â Rheolaeth Allforio'r DU sy'n ymwneud â throsglwyddo deunyddiau ymchwil yn electronig neu'n ffisegol, a rheoliadau Ymchwil Dibynadwy ar gyfer cydweithrediadau rhyngwladol. Ar hyn o bryd mae'r Brifysgol yn datblygu polisi ffurfiol yn ymwneud â'r rhain a bydd yn rhoi hyfforddiant arnynt maes o law wedi i'r polisi gael ei fabwysiadu.

Gweithdrefnau'r Brifysgol

Mae gan y Brifysgol nifer o weithdrefnau a pholisïau sy'n cefnogi uniondeb ymchwil ac sy'n darparu dulliau effeithiol i staff a myfyrwyr roi gwybod am unrhyw bryderon neu ymholiadau. Ymchwilir i unrhyw adroddiadau o'r fath mewn modd teg a thryloyw.

[Polisi Camymddwyn Academiaidd](#)

[Polisi Addasrwydd i Ymarfer](#)

[Polisi Rheoli Data Ymchwil](#)

[Polisi Eiddo Deallusol Myfyrwyr](#)

[Polisi Eiddo Deallusol Staff](#)

[Polisi Chwythu'r Chwiban](#) (ar gael ar Fewnrwyd y Brifysgol)

Caiff y polisïau hyn eu hadolygu a'u diweddarau'n rheolaidd.

Camymddwyn Ymchwil

Ymdrinnir ag unrhyw achosion o gamymddwyn ymchwil gan ddefnyddio'r weithdrefn yn adran 17 Cod Ymarfer Moeseg ac Integredd Ymchwil y Brifysgol. Ymdrinnir â chamymddwyn ymchwil o fewn prosiectau ymchwil ôl-raddedig drwy [Polisi Camymddwyn Academiaidd](#) y Brifysgol.

Ni chafwyd unrhyw honiad o gamymddwyn academiaidd yn erbyn staff neu fyfyrwyr ymchwil yn ystod blwyddyn academiaidd 2022-2023.

Manylion Cyswllt

Dylid cyfeirio pob ymholiad sy'n ymwneud â'r datganiad blynyddol hwn neu unrhyw weithgareddau a gynhelir gan y Brifysgol mewn perthynas â'r Concordat at un o'r cysylltiadau canlynol:

- [Yr Athro Nik Whitehead](#) – Cyd-gadeirydd, Pwyllgor Moeseg Ymchwil

Prifysgol Cymru

Y Drindod Dewi Sant

University of Wales

Trinity Saint David

- [Dr Rebekah Humphreys](#) – Cyd-gadeirydd, Pwyllgor Moseg Ymchwil
- [Yr Athro Kyle Erickson](#) – Cyfarwyddwr Profiad Academaidd

Os oes gan unrhyw un sy'n darllen y ddogfen hon bryderon ynghylch ymddygiad un o ymchwilwyr Prifysgol Cymru Y Drindod Dewi Sant, dylent edrych ar y polisi neu'r weithdrefn briodol yn y lle cyntaf. Os nad ydych yn siŵr pa bolisi neu weithdrefn sy'n berthnasol yn eich achos chi, neu os ydych yn cymryd rhan mewn prosiect ymchwil, cysylltwch â'r tîm [Moseg Ymchwil](#) a nodir uchod.

